

Vůbec zde nejde o soumrak kapitalismu, ale o jeho očistu a reorganizaci po dlouhodobém a koordinovaném útoku státu na samotnou podstatu svobodných trhů.

Jak bude vypadat Amerika po těchto prezidentských volbách?

Z tragické finanční krize, dvou válek plných obětí, kriticky ohrožené planety a ztráty důvěry ve světě, Amerika dnes nastoupila cestu k zásadní historické transformaci své společnosti, ekonomiky i kultury. Vyдалa se tvořit společnost, která je post-racial, post-party a post-ideology ve všech sférách společenského života. Oba kandidáti byli vyrovnáni v počtu přímých hlasů, oba kandidáti byli stejně obdivováni americkými voliči. Jen zastaralý a nedemokratický systém tzv. „electoral college“ i nadále zkrusluje výsledky téměř přímé demokracie. V transcendentním smyslu národního osudu již nebylo důležité, kdo zvítězí a pro koho hlasujete. Američané rozpoznali, že svoji zem je třeba milovat víc než svoji politickou stranu. Nový americký prezident Barack Hussein Obama zosobnil americkou výzvu a pozvání celému světu: My jsme a navždy zůstaneme Spojené státy americké. Podílejte se na našem hledání a věřte s námi: Yes, we can!

Globální doba přináší globální problémy. Zastavte bych se u globální finanční krize. Můžete ve stručnosti shrnout, co ji způsobilo?

Největším globálním problémem je zasahování politiků do ekonomiky, do vzdělávání a do podnikání. Je to jako sněť. Byrokratické lidské činnosti a lidského vztahu k prostředí jsou dnes téměř katastrofické. Ohledně současné finanční krize: nízké úroky nejsou její příčinou, jak někteří tvrdí, ale symptomem. Zásahy Clintonovy vlády do ekonomiky spočívaly v poskytování levných hypoték lidem, kteří si domy nemohli dovolit. Snižování úrokových měr bylo pouhým následkem politických tlaků. Umožnění „sekuritizace“ nekvalitních hypoték přineslo vstup předních investičních bank do lákavého byznysu. Propojení státu a Wall Streetu se stalo intimním. Levné peníze vedly k iracionálnímu

zadlužování bank až v míře 40:1 (leverage ratio). Po propadu hodnot domů (díky nadbytečné produkci a neschopnosti splácet hypotéky) byl bankrot nakažených institucí nevyhnutelný.

Stát napumpoval do zkrachovaných bankrotářů peníze daňových poplatníků a dál snižoval úrokové míry. Jako by nic jiného neuměli. Ekonomika přece nereaguje jako Pavlovův pes na prosté fidlování s úrokovým „žrádlem“. Někdy sliní, jindy si hluboce vzdychne a leží dál. V krizi jsou i staré doktríny keynesianismu a monetarismu založené na státních intervencích do ekonomiky. Globální společnost si žádá ekonomii zcela novou.

Kdyby nezkrachovala Lehman Brothers, bylo by řešení problémů na finančních trzích snazší, nebo by se nakupené problémy projevily o něco později?

Nebylo to ani tak rozhodnutí jako nedostatek kupců. Již předtím zkrachovala Bear Stearns a podobné banky, Lehman byl jen dalším v řadě. Trh si sám pomoci nemohl, protože neměl potřebné informace. Bez informací nejsou trhy. Hodnoty toxických hypoték a na nich založených finančních instrumentů nebyly známé, žádný trh hypoték neexistoval, jen státní banky (GSE Fannie a Freddie). Stát nevytváří trhy, trhy vytvářejí trhy.

Proč nechali zkrachovat právě bratry Lehmany? Ministr financí Henry Paulson, jako bývalý výkonný ředitel Goldman Sachs (GS), neměl zájem o přednostní záchranu konkurenčního domu Lehmanů. Věděl o jednání Warrena Buffetta a jeho investicích v GS a chtěl zajistit včasný status holdingu pro GS. Pak už se krize projevila naplno. Dnes se naopak „zachraňují“ instituce, které o státní záchranu nestojí. Vše navzdory Schumepeterově kreativní destrukci jako klíčovému faktoru obnovy kapitalismu. Když zachráníte špatnou banku, zůstane vám zachráněná špatná banka (nebo automobilka). Většina levných peněz (TARP) proto nejde na mezibankovní půjčky, ale

na financování nových podnikových akvizic, na výroční bonusy managementu (který by jinak „utekl“) a v případě AIG do luxusních rautů. Vzniká tak nová, další krize – krize důvěry, jak již tomu ostatně u státních zásahů bývá.

Jak se stavíte k názoru některých levicových politiků, kteří možná i s jistou mírou škodolibosti, či dokonce zadostiučinění, hovoří o soumraku kapitalismu?

Vůbec zde nejde o soumrak kapitalismu, ale o jeho očistu a reorganizaci po dlouhodobém a koordinovaném útoku státu na samotnou podstatu svobodných trhů. Tento útok je masivní, protože finanční sféra až biblicky zaprodala své služby pochybným politickým projektům sociálního inženýrství. Lidská chamtivost a touha po moci i penězích převládly v hříšném kompaktu státu s Wall Streetem. Útok na volné trhy je skutečná krize, která pokračuje a bude pokračovat i v politické sféře. Reálná ekonomika, tj. samotná podstata kapitalismu volného trhu, jako by vypadla ze hry a slouží jen jako záminka pro sledování mocenských a finančních zájmů. Dostatečné vystrašení spotřebitelů pak vede ke snížení poptávky a důvěry, a tudíž k přijetí nové role státu a dalších daňových zatížení, k čertovským hrátkám se socialismem. Nové generace ztrácejí paměť generací předchozích; proti sociálním bludům se musí stále bojovat, vždy znovu a znovu, napořád...

Kapitalismus volných trhů je – na rozdíl od socialismu – přirozenou formou organizace lidské hospodářské směny. Stát nemůže a neumí vytvářet bohatství; může jen bohatství vytvořené jinými přerozdělovat a konzumovat. Soumrak tedy postihl tu zvláštní odrůdu státního kapitalismu založenou na korupci, chamtivosti, spekulacích a hrách s penězi druhých lidí. Zaplať pánbůh za to.

Označil jste vládní záchraný balík za záležitost, která je k ničemu. Jaký jiný lék byste navrhol?